

قطار ۸ ساله خصوصی سازی از کدام مسیر عبور کرد

مهم مد نظر قرارگرفت و آن این که ۸۰ درصد از سهام کارخانه‌ها و بنگاه‌های بزرگ دولتی در مسیر واگذاری قرار بگیرند تا زمینه‌ای فراهم شود با سرعت یافتن رونق اقتصادی، عدالت اجتماعی هم به اجرا دربیاید و زیرساختی برای دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست ساله فراهم شود. کوچک کردن دولت و رسیدنش به نقش نظارتی که نقش اصلی تمام دولت‌ها محسوب می‌شود، از دیگر اهدافی بود که همزمان با ابلاغ این بند حیاتی در دستور کار قرار گرفت.

۱۰ تیر ماه سال جاری هشتمین سالگرد ابلاغ بند (ج) اصل ۴۴ بود؛ تاریخی که یادآور انقلابی در اقتصاد ایران است؛ چراکه با این اتفاق راه برای توسعه بخش‌های غیردولتی باز شد و زمینه‌ای فراهم شد تا بخش خصوصی هم بتواند نقشی در توسعه اقتصاد، داشته باشد.

با ابلاغ بند (ج) اصل ۴۴ قانون اساسی شرایطی فراهم شد تا سهام بنگاه‌های مربوط به دولت در جریان واگذاری قرار بگیرند. در بیان اهدافی که با ابلاغ این قانون تشریح شد، یک هدف بسیار

به این ترتیب با واگذاری سهامی که تا آن روز زیر نفوذ دولت بود و علاوه بر مالکیت، مدیریتش را هم بر عهده داشت، نقش دولت به سیاست‌گذار و ناظر تغییر کرد تا بخش خصوصی و تعاونی که تا آن زمان جایگاهی در اقتصاد نداشتند، توانمند شوند و علاوه بر توسعه سرمایه انسانی بخش‌های مختلف اقتصادی هم تقویت شوند.

با تمام این شرایط و آماری که از واگذاری‌ها منتشر شده است، نباید از موانعی که بر سر راه خصوصی‌سازی وجود داشت و دارد غافل شد؛ چراکه این موانع در مواقعی حرکت قطار خصوصی را کند و حتی منحرف می‌کند. از جمله این موانع می‌توان به مقاومت مدیران میانی برای واگذاری‌ها اشاره کرد؛ مدیرانی که سال‌ها در بدنه دولت مانده اند و می‌توانند مدیریت بخش خصوصی را بر بدنه فرسوده شده دولت بپذیرند. از سوی دیگر بخش‌هایی که سال‌ها در ساختار دولتی فعالیت کرده بودند نیاز به اصلاحات و شفاف‌سازی‌های اساسی برای واگذاری داشتند که این نیز به خودی خود مسیر واگذاری‌ها را طولانی‌تر می‌کرد.

■ موتور خصوصی‌سازی روشن شد

با ابلاغ بند (ج) اصل ۴۴ برخلاف تصور برخی که گمان می‌کردند سهام شرکت‌های غیر سودده در مسیر واگذاری‌ها قرار می‌گیرد، شرکت‌هایی در ابتدای این لیست قرار گرفتند که از قدرتمندترین و پرتوانسبیل‌ترین سهام‌های مربوط به دولت بودند؛ سهام‌هایی که هر سهام‌داری را ترغیب به خرید و داشتنش در سبد دارایی‌های خود می‌کرد.

در میان لیستی که در آن زمان برای واگذاری‌ها در نظر گرفته شدند، می‌توان به شرکت‌های ملی مس، فولاد مبارکه، آلومینیوم، مخابرات، پالایشگاه نفت اصفهان، تریز و بندرعباس، کشتیرانی، فولاد خوزستان، حفاری شمال، پتروشیمی فناوران و بانک‌های ملت، تجارت، صادرات، پست بانک و بیمه‌های آسیا، البرز و دانا، شرکت حمل و نقل بین‌المللی خلیج فارس و هلدینگ خلیج فارس اشاره کرد.

■ واگذاری ۱۲۷ هزار میلیارد تومانی

امروز ۸ سال از تاریخ واگذاری‌ها می‌گذرد و بالغ بر ۱۲۷ هزار میلیارد تومان از سهام شرکت‌های دولتی به بخش غیردولتی، سهام عدالت و نهادهای عمومی غیردولتی بابت رد دیون واگذار شده است. با مرور بر جزئیات واگذاری‌های

صورت گرفته به بخش خصوصی یک نکته بسیار اساسی مشهود است و آن اینکه بالغ بر ۴۹/۵ درصد از واگذاری‌ها تا پایان سه ماهه نخست سال ۹۲ به بخش خصوصی صورت گرفته و این میزان رقمی معادل ۶۳۰ هزار و ۵۲۲ میلیارد ریال را نشان می‌دهد.

بررسی آماری عملکرد خصوصی‌سازی نشان می‌دهد تا پایان سه ماهه اول سال جاری بالغ بر ۳۴۲ هزار و ۱۰۸ میلیارد ریال سهام بابت سهام عدالت واگذار شده است؛ البته از سال ۸۹ به بعد هیچ واگذاری بابت سهام عدالت انجام نشده و این آمار تا آن تاریخ است.

با این رقم می‌توان به این نتیجه رسید که تا پایان سال ۸۸، بالغ بر ۲۶/۸ درصد از کل واگذاری‌های صورت گرفته به سهام عدالت تعلق داشته است.

به این ترتیب همان‌طور که مشخص است بیشترین حجم واگذاری‌های صورت گرفته مربوط به بخش خصوصی بوده و کمترین آن به سهام عدالت و رد دیون اختصاص داشته است.

در این میان طی سه ماهه نخست سال ۹۲ بالغ بر ۶۰ هزار و ۷۷۵ میلیارد ریال از سهام مربوط به دولت در سبد واگذاری‌ها قرار گرفته است که این رقم ۴/۸ درصد واگذاری‌های سال جاری را شامل می‌شود.

در مجموع همان‌طور که مشخص است طی سه ماهه نخست سال ۹۲ بالغ بر ۶۱ هزار و ۷۸۰ میلیارد ریال سهم ۱۸ شرکت دولتی واگذار شده که ۷۱ درصد آن از ۴۴ هزار میلیارد ریال سهم دولتی از طریق بازار سرمایه صورت گرفته است.

در میان سه بخشی که واگذاری‌ها را به خود اختصاص می‌دهند، رقمی بالغ بر ۳۰۴ هزار و ۷۸۲ میلیارد ریال به نهادهای عمومی غیردولتی بابت رد دیون بوده که این رقم هم ۲۲/۹ درصد از واگذاری‌ها را به خود اختصاص داده است.

■ سال ۸۸ بیشترین حجم و ارزش واگذاری

نگاهی به حجم واگذاری‌های صورت گرفته از سال ۸۴ به بعد حکایت از این دارد که در سال ۸۴ به میزان ۰/۱ درصد، در سال ۸۵ معادل ۲/۱ درصد، در سال ۸۶ معادل ۲۱ درصد، در سال ۸۷ معادل ۶/۱ درصد، سال ۸۸ معادل ۲۷ درصد، سال ۸۹ معادل ۴/۷ درصد، سال ۹۰ معادل ۱۹/۷ درصد، سال ۹۱ معادل ۱۴/۳ درصد و در سه ماهه

اول سال جاری هم بیش از ۵ درصد از سهام دولت واگذار شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود با واگذاری سهام مخابرات در سال ۸۸ بیشترین رقم واگذاری‌ها به این سال تعلق دارد.

بر اساس این آمار، ارزش واگذاری‌های صورت گرفته طی مدت زمان مذکور به تفکیک نشان می‌دهد: در سال ۹۱ بالغ بر ۲۵۵ هزار و ۲۳۵ میلیارد ریال، سال ۹۰ بالغ بر ۲۳۴ هزار و ۶۵۷ میلیارد ریال، سال ۸۹ بالغ بر ۵۵ هزار و ۴۳۶ میلیارد ریال، سال ۸۸ بالغ بر ۳۲۱ هزار و ۹۹۸ میلیارد ریال، سال ۸۷ بالغ بر ۷۲ هزار و ۵۲۶ میلیارد ریال، سال ۸۶ حدود ۲۴۹ هزار و ۹۳۷ میلیارد ریال، سال ۸۵ رقمی بالغ بر ۲۵ هزار و ۳۹۰ میلیارد ریال و سال ۸۴ هم ۷۶۴ میلیارد ریال سهم دولتی واگذار شده است.

با نگاهی به این آمارها مشخص می‌شود که در سال ۸۴ کمترین حجم و ارزش واگذاری‌ها و در سال ۸۸ بیشترین حجم و ارزش واگذاری‌ها صورت گرفته است.

در آماری که برای واگذاری سهام منتشر می‌شود، بررسی سهم بازارهای عرضه سهام هم از اهمیت برخوردار است؛ به طوری که منطبق بر آمارهای ارائه شده توسط سازمان خصوصی‌سازی بیشترین میزان عرضه سهام هم از طریق بورس اوراق بهادار صورت گرفته است؛ بازاری که سهام‌داران حقیقی و خرد می‌توانند سهام مربوط به دولت را به خود اختصاص دهند و در رقابتی که برای فروش سهام دولت ایجاد می‌شود، سهیم شوند.

■ بورس اول، فرا بورس سوم

آمار موجود نشان می‌دهد طی سه ماهه نخست سال جاری بالغ بر ۴۴ هزار و ۲۴۱ میلیارد ریال سهم از دارایی‌های دولت از طریق بورس اوراق بهادار واگذار شده است که این رقم ۳/۵ درصد کل واگذاری‌های سال ۹۲ را شامل می‌شود.

طی سال ۸۴ تا مدت زمان مذکور هم در مجموع بالغ بر ۷۳۹ هزار و ۴۳۴ میلیارد ریال سهام معادل ۵۷/۹ درصد از واگذاری‌ها در بورس انجام شده است؛ بازاری که بیشترین تأکید بر واگذاری از آن محل وجود دارد.

این آمار نشان می‌دهد با واگذاری مخابرات در سال ۸۸ تاکنون بیشترین حجم از عرضه‌های دولتی از طریق بورس طی سال ۸۸ با فروش ۲۹۰ هزار و ۱۱۷ میلیارد ریال سهم دولت صورت گرفته

باتمام شرایط

و آماری که از

واگذاری‌ها منتشر

شده است، نباید

از موانعی که بر سر

راه خصوصی‌سازی

وجود داشت و

دارد غافل شد؛

چراکه این موانع

در مواقعی حرکت

قطار خصوصی را

کند و حتی منحرف

می‌کند

است و کمترین حجم آن هم مربوط به سال ۸۴ با واگذاری ۷۵۳ میلیارد ریالی سهام است.

پس از بورس، فراپورس که از سال ۸۸ به جمع بازارهای عرضه پیوسته، مقام سوم را پس از مزایده از آن خود کرده است؛ به طوری که مطابق آمارهای موجود بالغ بر ۱۳ هزار و ۷۱۴ میلیارد ریال سهم طی سه ماهه نخست ۹۲ از این طریق به بخش خصوصی واگذار شده است. همچنین بالغ بر ۸۴ هزار و ۴۳۰ میلیارد ریال سهم نیز از سال ۸۴ به بعد از طریق فراپورس عرضه شده است.

در مجموع بالغ بر ۶/۶ درصد کل عرضه‌ها از طریق فراپورس واگذار شده است.

واگذاری سهام به روش مزایده نیز سهمی ۳۵ درصدی دارد؛ به طوری که از سال ۸۴ تا پایان سه ماهه اول سال ۹۲ بالغ بر ۴۵ هزار و ۷۲۶ میلیارد ریال سهم از طریق مزایده واگذار شده است. این در حالی است که در سه ماهه نخست امسال هم ۳ هزار و ۸۲۶ میلیارد ریال سهم با این روش واگذار شده است.

در بررسی تکفیکی حجم واگذاری‌ها مشخص می‌شود، تا پایان سه ماهه نخست سال ۹۲ واگذاری بلوکی رتبه نخست این رده بندی را با اختصاص ۹۳ درصد از کل عرضه‌های صورت گرفته از آن خود کرده است. به این ترتیب در مجموع رقمی بالغ بر یک هزار و ۱۹۵ میلیون و ۷۷۶ میلیارد ریال سهم از این طریق واگذار شده است.

این حجم از واگذاری بلوکی تا پایان سه ماهه اول سال ۹۲ در حالی صورت گرفته است که در مجموع بالغ بر ۳۸ هزار و ۲۷۱ میلیارد ریال سهم طی مدت زمان مذکور واگذار شده است.

واگذاری سهام تدریجی هم در این میان ۵/۴ درصد از واگذاری‌ها را به خود اختصاص داده است؛ به طوری که بالغ بر ۱۹ هزار و ۲۲۷ میلیارد ریال سهم با این شیوه واگذار شده است.

این گزارش از آمار واگذاری سهام به روش ترجیحی هم حکایت از این دارد که در مدت زمان مورد بررسی، بالغ بر ۱۲ هزار و ۴۴۹ میلیارد ریال سهم معادل یک درصد به صورت ترجیحی واگذار شده است.

■ شاگرد اول خصوصی سازی

در آماري که توسط سازمان خصوصی سازی منتشر شده است، وزارت نفت که در مجموع رقمی بالغ بر ۶۰۵ هزار و ۸۹۳ میلیارد ریال از

دارایی‌هایش معادل ۴۷ درصد به فروش رفته، رتبه اول واگذاری‌های دولتی را به خود اختصاص داده و به تعبیر دیگر شاگرد اول واگذاری‌ها شده است.

بر این اساس طی سه ماهه نخست امسال بالغ بر ۹ هزار و ۷۹۸ میلیارد ریال سهم از وزارت نفت به بخش خصوصی واگذار شده است.

بعد از وزارت نفت، وزارت صنعت، معدن و تجارت رتبه دوم را با واگذاری ۳۱۹ هزار و ۶۲۹ میلیارد ریال از سهام مربوط به دولت به خود اختصاص داده است و این میزان واگذاری ۲۵ درصد از عرضه‌های دولتی را شامل می‌شود.

بنابراین در سه ماهه نخست سال جاری هم بالغ ۴۸ هزار و ۱۱۲ میلیارد ریال از طریق این وزارت‌خانه به بخش خصوصی واگذار شده است.

رتبه سوم این رده بندی هم از آن وزارت ارتباطات است؛ وزارت‌خانه‌ای که در سال ۸۸ بیشترین واگذاری را با عرضه سهام مخابرات انجام داد و از آن تاریخ قدمی در فروش سهام دولت برنداشته است؛ اما به دلیل حجم بالای سهامی که از مخابرات فروخته شد رتبه سوم به این وزارت‌خانه اختصاص دارد.

■ سهم صنایع از واگذاری‌ها

در میان صناعی که بیشترین نقش را در واگذاری سهام دولت بر عهده داشتند، باید به فرآورده‌های نفتی با واگذاری ۲۳۵ هزار و ۷۰۰ میلیارد ریال سهم که مطابق ۱۸ درصد کل واگذاری‌هاست، اشاره کرد.

پس از فرآورده‌های نفتی، محصولات شیمیایی از دیگر صنایعی است که سهم بالایی در واگذاری‌های دولتی دارد؛ به طوری که بالغ بر ۲۲۶ هزار و ۱۵۰ میلیارد ریال سهم از این صنعت به بخش خصوصی واگذار شده و سهم ۲۰ درصدی در عرضه‌های دولتی دارد.

در این میان فلزات اساسی رتبه سوم را با ۱۴/۶ درصد از عرضه سهام مربوط به دولت از آن خود کرده است.

■ مرور تاریخی خصوصی سازی

با آماری که از حجم و ارزش واگذاری‌ها ارائه شد، بهتر است نگاهی اجمالی به تاریخ خصوصی سازی بیندازیم. واگذاری سهام دولت از جمله مباحثی بود که از سال ۶۸ و همزمان با پایان جنگ تحمیلی مطرح گردید و از آن زمان موضوع

واگذاری سهام دولت به بخش خصوصی به نقل محافل تبدیل شد. هرچند روند خصوصی سازی از ابتدای سال ۷۰ شتاب بیشتری گرفت، اما می‌توان گفت تا قبل از روی کار آمدن دولت نهم، خصوصی سازی یکی از کارهای بر زمین مانده پس از پیروزی انقلاب اسلامی بود.

اولین خصوصی سازی که در فاصله سال‌های ۶۸ تا ۷۳ اتفاق افتاد، به عنوان نخستین گام در خصوصی سازی مطرح است؛ دوره‌ای که در آن سازمان صنایع ملی ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و بانک صنعت و معدن بیش از همه در امر واگذاری‌ها فعال بودند. بررسی آمار به جامانده از فروش سهام دولت در این دوره نشان می‌دهد ۴۰ درصد واگذاری‌ها طی سال‌های ۶۹ تا ۷۵ و ۶۰ درصد از واگذاری‌ها مربوط به دوره ۷۶ تا ۷۹ بوده است. نزدیکی انتخابات مجلس در سال ۷۴ فروش سهام شرکت‌های دولتی را در سال‌های ۷۴ و ۷۵ تا حدی با کندي مواجه کرد. این جریان تا سال ۷۶؛ یعنی آغاز دولت هفتم ادامه داشت و در آن زمان دومین مرحله خصوصی سازی آغاز شد و تا تصویب قانون برنامه سوم ادامه داشت.

سومین مرحله خصوصی سازی زمانی آغاز شد که قیمت نفت روند نزولی را در پیش گرفت تا جایی که دولت اصلاحات برای تامین هزینه‌های خود مجبور شد موضوع خصوصی سازی را بیشتر مدنظر قرار دهد. آغاز مرحله چهارم خصوصی سازی از سال ۷۹ کلید خورد و در سال ۸۴ پایان یافت. مهم‌ترین ویژگی این مرحله این بود که عملیات خصوصی سازی در چارچوب مقررات برنامه سوم توسعه انجام شد.

■ واگذاری‌های دولتی سازندگی

طبق آمارهای سازمان خصوصی سازی، در سال‌های ۷۰ تا ۷۵ بیش از ۳۳۲ میلیارد تومان سهام شرکت‌های دولتی واگذار شده که از این میزان بیش از ۱۰۳ میلیارد تومان آن به صورت مذاکره بوده است. دولت کارگزاران سازندگی بیش از ۳۱ درصد از واگذاری‌های خود را به صورت مذاکره انجام داده و از این حیث در مقایسه با دولت اصلاحات و دولت احمدی نژاد رکورددار است.

■ واگذاری‌های دولتی اصلاحات

با روی کار آمدن دولت اصلاحات در سال ۷۶، روند واگذاری از طریق مذاکره نیز متوقف شد. به غیر از واگذاری ۳۸ میلیارد ریالی سال ۷۶ از

در سال ۸۴
کمترین حجم و
ارزش واگذاری‌ها
و در سال ۸۸
بیشترین حجم و
ارزش واگذاری‌ها
صورت گرفته است

جدول ۱۲ آمار واگذاری سهام به تکنیک بازار عرضه ۱۳۹۲/۰۳/۳۱ - ۱۳۸۴

واگذاری بر اساس بازار عرضه سهام	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	جمع کل
توزیع	۲۴۲	۲۴,۳۸۷	۱۶۲,۳۹۹	۵۲,۱۲۲	۲۹,۰۱۷	۱۸,۳۲۷	۱۱,۰۷۷	۲۶,۳۱۲	۲۲,۳۶۱	۲۲۹,۴۳۴
فراپوس	۰	۹,۹۰۰	۱۹,۲۰۰	۹,۹۰۰	۲۹,۲۰۰	۱,۵۰۰	۸,۲۰۰	۲,۸۰۰	۲,۸۰۰	۵۷,۹۰۰
مذاکره	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مزایده	۲۶۱	۲,۰۰۰	۸۲,۲۵۸	۲۰,۰۲۲	۲۹,۰۲۲	۳۶,۳۲۲	۴۶,۰۵۸	۱۸۶,۲۲۲	۲,۸۱۲	۴۵۰,۳۲۶
ارزش فروش به میلیارد ریال	۲۶۱	۲,۰۰۰	۸۲,۲۵۸	۲۰,۰۲۲	۲۹,۰۲۲	۳۶,۳۲۲	۴۶,۰۵۸	۱۸۶,۲۲۲	۲,۸۱۲	۴۵۰,۳۲۶
درصد از کل واگذاریها	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
ارزش فروش به میلیارد ریال	۲۶۱	۲,۰۰۰	۸۲,۲۵۸	۲۰,۰۲۲	۲۹,۰۲۲	۳۶,۳۲۲	۴۶,۰۵۸	۱۸۶,۲۲۲	۲,۸۱۲	۴۵۰,۳۲۶
درصد از کل واگذاریها	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
ارزش فروش به میلیارد ریال	۲۶۱	۲,۰۰۰	۸۲,۲۵۸	۲۰,۰۲۲	۲۹,۰۲۲	۳۶,۳۲۲	۴۶,۰۵۸	۱۸۶,۲۲۲	۲,۸۱۲	۴۵۰,۳۲۶
درصد از کل واگذاریها	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

جدول ۱۳ آمار واگذاری سهام به تکنیک طبقه بندی قانون سیاستهای اصل ۴۴ ۱۳۹۲/۰۳/۳۱ - ۱۳۸۴

شمول اصل ۴۴	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	جمع کل
گروه ۱ ماده ۳ قانون	۲۴۲	۲۴,۳۸۷	۱۶۲,۳۹۹	۵۲,۱۲۲	۲۹,۰۱۷	۱۸,۳۲۷	۱۱,۰۷۷	۲۶,۳۱۲	۲۲,۳۶۱	۴۵۲,۸۵۴
گروه ۲ ماده ۳ قانون	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
ارزش فروش به میلیارد ریال	۲۴۲	۲,۰۰۰	۸۲,۲۵۸	۲۰,۰۲۲	۲۹,۰۲۲	۳۶,۳۲۲	۴۶,۰۵۸	۱۸۶,۲۲۲	۲,۸۱۲	۴۵۰,۳۲۶
درصد از کل واگذاریها	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

مطابق آمار

رسمی، وزارت

نفت که در مجموع

رقمی بالغ بر

۶۰۵ هزار و ۸۹۳

میلیارد ریال از

دارایی‌های

معادل ۴۷ درصد به

فروش رفته، رتبه

اول واگذاری‌های

دولتی را به خود

اختصاص داده و به

تعبیر دیگر شاگرد

اول واگذاری‌ها

شده است

در فرآیند خصوصی سازی صورت گرفته است که بیش از ۷۸ درصد آن به صورت بلوکی بوده است.

در سال ۸۷ میزان واگذاری‌ها با کاهش اندک به ۹ میلیارد و ۵۰۰ میلیون سهم با ارزشی فراتر از ۷۲ هزار میلیارد ریال رسید. در این سال بانک ملت به عنوان اولین بانک دولتی، مخابرات ایران و پالایشگاه نفت اصفهان فرآیند خصوصی سازی را طی کردند و وارد بورس شدند. در سال ۸۸ بیشترین حجم و ارزش واگذاری‌ها رقم خورد و بیش از ۳۲ میلیارد سهم به ارزشی فراتر از ۲۲۱ هزار میلیارد ریال در فرآیند خصوصی سازی قرار گرفت و به صورت تدریجی، ترجیحی و بلوکی واگذار شد. بانک‌های تجارت و صادرات نیز در سال ۸۸ وارد بازار سرمایه شدند.

این روند در سال‌های ۸۹ و ۹۰ نیز ادامه یافت. آمارهای منتشر شده از سوی سازمان خصوصی سازی حاکی از آن است که در طول سال‌های گذشته، سال ۹۰ به عنوان تنها سالی شناخته شده است که سازمان خصوصی سازی فراتر از پیش‌بینی در نظر گرفته شده در بودجه حرکت کرده و با ثبت ۱۱۲ درصد تحقق درآمد در این زمینه روبه‌رو شده است.

عدالت، تدوین و ابلاغ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در سال ۸۷ اشاره کرد.

در دولت نهم بیش از ۲۰ میلیارد و ۷۰۰ میلیون سهم از سهام شرکت‌های دولتی به ارزشی فراتر از ۳۴۸ هزار میلیارد ریال در فرآیند خصوصی سازی واگذار شد. بیشترین میزان واگذاری در سال ۸۴ از زیرمجموعه‌های سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران صورت گرفت. سهم این سازمان در کل واگذاری‌های سال ۸۴ بیش از ۳۲ درصد بود. در سال ۸۵ اغلب واگذاری‌ها از زیرمجموعه سازمان توسعه و نوسازی معادن صورت گرفت که تقریباً ۷۰ درصد کل واگذاری‌ها را شامل می‌شد.

از جمله واگذاری‌های مهم این سال، عرضه سهام شرکت‌های ملی صنایع مس ایران و فولاد مبارکه اصفهان در بهمن و اسفند ۸۵ در بورس تهران بود که بیش از ۷۵ درصد از حجم واگذاری‌های انجام شده در این سال مربوط به این دو شرکت بود. در سال ۸۶ نیز در ادامه واگذاری شرکت‌های بزرگ سهام فولاد خوزستان و پتروشیمی فناوران در بورس عرضه شد. در این سال عرضه بیش از ۹ میلیارد و ۹۰۰ میلیون سهم

طریق مذاکره، سایر واگذاری‌ها تا پایان سال ۸۳ به صورت واگذاری از طریق بورس و مزایده بوده است. از سال ۷۶ تا پایان سال ۷۹ بیش از ۵ هزار میلیارد ریال از سهام شرکت‌های دولتی واگذار شد. این روند از سال ۸۰ تا پایان سال ۸۳ بار شد ۴ برابری نسبت به دولت اول اصلاحات به بیش از ۲۰ هزار میلیارد ریال رسید.

در مجموع، دولت اصلاحات از ابتدای سال ۷۶ تا پایان سال ۸۳ بیش از ۲۵ هزار میلیارد ریال از سهام شرکت‌های دولتی را در جریان خصوصی سازی واگذار کرد.

عملکرد دولت نهم و دهم

از سال ۸۴ مقارن با روی کار آمدن دولت احمدی نژاد و اولین سال اجرای برنامه چهارم، فرآیند خصوصی سازی تغییر کرد که این اتفاق مرهون ابلاغ بند (ج) اصل ۴۴ بود؛ طوری که در سال‌های ۸۴ و ۸۵ چندین اتفاق مهم باعث شد تا روند خصوصی سازی با شتاب فزاینده‌ای همراه شود. از آن جمله می‌توان به ورود بسیاری از شرکت‌های بزرگ به فهرست شرکت‌های مشمول واگذاری، اجرای طرح توزیع سهام